

Øversigt over energiværdier til udregning af omsættelig energi (ME) i fodermidler i Danmark:

	kJ/g fordøjeligt næringsstof			kJ/g totalt næringsstof	
	SVIN	FELS-DYR	FER-KRÆ	HUND KAT	HUMAN
Råprotein	21.3	18.4	18.4	14.6	16.7
Råfedt	37.7	39.8	39.8	35.6	37.7
Træstof	17.2				
NFE	17.2			14.6	
Råkulhydrat	17.6				16.7
Stivelse		17.6			
Sukker		15.9			

Eksempel på udregning af omsættelig energi (ME) fra samme foder til forskellige dyrearter

Omsættelig energi i 1 kg tørstof fra sojaskrå:

TI svin (se Andelen og fast tabel): (Indhold i 1 kg tørstof) x (ford.koeff.) x (ME energifaktor):
 $515g \times 0.80 \times 21.3 kJ/g + 18g \times 0.54 \times 37.7 kJ/g + 70g \times 0.80 \times 17.2 kJ/g = 327g \times 0.96 \times 17.2 kJ/g = 15825 kJ/kg \text{ foderstøf}$

TI fjerkræ (se fodermiddeltabel for fjerkræ): (Indhold i 1 kg tørstof) x (ford.koeff.) x (ME energifaktor):
 $(431.087g \times 0.87 \times 18.4 kJ/g + (19.087g \times 0.50 \times 39.8 kJ/g + (51.087g \times 0.36 \times 16.7 kJ/g + (94.087g \times 0.36 \times 13.0 kJ/g) = 9222 kJ/kg \text{ foderstøf}$

TI søedyr (se fodermiddel for søedyr, søsmå): (Indhold i 1 kg foderstøf%) x (ford.koeff.) x (ME faktor):
 $(4700.90g \times 0.78 \times 18.4 kJ/g + (170.90g \times 0.54 \times 39.8 kJ/g + (3600.90g \times 0.24 \times 17.6 kJ/g) = 9291 kJ/kg \text{ foderstøf}$

TI hunde (se kemisk analyse ex. fra A & J tabel): (Indhold i 1 kg tørstof) x (ME faktor):
 $515g \times 14.6 kJ/g + 18g \times 35.6 kJ/g + 327g \times 14.6 kJ/g = 12934 kJ/kg \text{ foderstøf}$

TI mennesker (se kemisk analyse ex. fra A & J tabel): (Indhold i 1 kg tørstof) x (ME faktor):
 $515g \times 16.7 kJ/g + 18g \times 37.7 kJ/g + 327g \times 16.7 kJ/g = 14740 kJ/kg \text{ foderstøf}$

Udnyttelsen (NE) af foderets ME:

(McDonald Tab. 12.2, Box 11.4)

- AFHÆNGER AF VÆRMEIABET SOM ER FORBUNDET MED FODERETS FORDØJELSE, ABSORPTION OG OMSÆTNING

- Særligt betydning for drøvtyggere og meget varieret foder

k-værdier afspejler forholdet NE/ME (= udnyttelsen af den metaboliserbare energi)

q-værdier afspejler forholdet ME/GE (= foderets "metaboliserbarhed")

k_m (maintenance, vedligehold) = 0.65-0.85
 $k_m = 0.35q_m + 0.503$
 k_g (growth, vækst) = 0.30-0.70 (fedt: høj, protein: lav)
 $k_g = 0.78q_m + 0.006$
 k_l (lactation, mælkeproduktion) = 0.65-0.75
 $k_l = 0.35q_m + 0.420$
 k_r (reproduction, fosterproduktion) = 0.10-0.20

Udnyttelse af den metaboliserbare energi (k-værdier) til vækst hos grise: (McDonald Tab. 11.6):

Table 11.6 Typical values for the efficiency of utilization of metabolizable energy for growth in pigs

Form of energy storage	Origin of value	Substrate or diet	Efficiency
Fat (kg)	Theoretical	Acetate + glucose	0.81
		Dietary fat	0.99
		Dietary protein	0.69
		Normal diets	0.74
		Dietary fat	0.86
	Actual (calorimetric)	Dietary carbohydrate	0.76
		Dietary protein	0.66
		Volatile fatty acids	0.65-0.71
		Amino acids	0.88
		Protein	0.45-0.55
Protein plus fat (kg)	Actual (calorimetric)	Many diets (mean)	0.71
		Barley	0.6
		Maize	0.62
Protein plus fat (kg)	Actual	Many diets (mean)	0.71
		Barley	0.6

Disse mere fiber og protein i foderet des mere varmetab ved omsætning og indligger i kroppen

Udnyttelse af metaboliserbar energi til vedligehold (k-værdier): (McDonald Tab. 11.5)

	Ruminant	Pig, etc.	Fowl
Food constituents			
Glucose	0.94 (1.00)*	0.95	0.89
Sucrose	0.80	0.88	0.97
Starch	0.80	0.97	0.95
Oilse oil	0.70 (0.82)*	0.76	0.84
Fermentation products			
Acetic acid	0.59		
Propionic acid	0.86		
Butyric acid	0.76		
Mixture A [†]	0.87		
Mixture B [‡]	0.86		
Concentrates			
Maize	0.80		
Balanced diets	0.70	0.85	0.90
Rowhages			
Dried ryegrass (young)	0.78		
Dried ryegrass (mature)	0.74		
Meadow hay	0.70		
Lucerne hay	0.82		
Grass silages	0.65-0.71		

*Including dog and rat.
[†]Values in parentheses are from administration per duodenum.
[‡]Mixture A: acetic 0.25, propionic 0.45, butyric 0.30.
[‡]Mixture B: acetic 0.75, propionic 0.15, butyric 0.10.

Stivelse, glukose og fedt har mindre E-tab ved omsætning end protein

Drøvtyggere: Stærre varmetab ved omsætning af fedt, fordøjelige fodermidler, hvis værmen fordøjelse og omsætter disse

Udnyttelse af metaboliserbar energi til vækst og fedning i drøvtyggere (k-værdier): (McDonald Tab. 11.7)

Food constituents		Fermentation products	
Glucose	0.54 (0.72)*	Acetic acid	0.33-0.60
Sucrose	0.58	Propionic acid	0.56
Starch	0.64	Butyric acid	0.62
Cellulose	0.61	Mixture A [†]	0.58
Groundnut oil	0.58	Mixture B [‡]	0.32
Mixed proteins	0.51	Lactic acid	0.75
Casein	0.50 (0.65)*	Ethanol	0.72
Concentrates		Rowhages	
Barley	0.60	Dried ryegrass (young)	0.52
Oats	0.61	Dried ryegrass (mature)	0.24
Maize	0.62	Meadow hay	0.30
Groundnut meal	0.54	Lucerne hay	0.52
Soya bean meal	0.48	Grass silages	0.21-0.60
		Wheat straw	0.24
		Dried grass (chopped)	0.31
		Dried grass (pelleted)	0.46

*Values in parentheses are from administration per duodenum.
[†]Mixture A: acetic 0.25, propionic 0.45, butyric 0.30.
[‡]Mixture B: acetic 0.75, propionic 0.15, butyric 0.10.

Vækst forberedt med højere E-tab ved omsætning end vedligehold

Fiberholdigt, groft fodermiddel, større E-tab end fædt (stivelseholdigt) fodermiddel

Omsætning af VFA, særligt ensidig acetat, har stort varmetab

Udnyttelse af den metaboliserbare energi (q-værdier) til forskellige livsytninger hos drøvtyggere: (McDonald Tab. 12.1)

Table 12.1 Efficiency of utilization of metabolizable energy by ruminants for maintenance, growth and milk production

	0.4	0.5	0.6	0.7
Metabolizability (q _m)				
Metabolizable energy concentration (MJ/kg DM)	7.4	9.2	11.0	12.9
Maintenance (k _m)	0.643	0.678	0.714	0.750
Growth and fattening (k _g)	0.318	0.396	0.474	0.552
Lactation (k _l)	0.580	0.595	0.630	0.665

Equations: $k_m = 0.35q_m + 0.503$
 $k_g = 0.78q_m + 0.006$
 $k_l = 0.35q_m + 0.420$

Andelen af nettoenergi (NE) i foderets ME afhænger af "metaboliserbarheden (ME/GE) og af NE's anvendelse (vedligehold, vækst, laktation)

"Rostock-systemet" til beregning af energiværdi i fodermidler:

Bruttoenergi (kJ) = $23.9 X_1 + 39.8 X_2 + 17.5 X_3 + 20.0 X_4$

Fordøjelig energi (kJ)
 Kvæg = $24.2 X_1 + 34.1 X_2 + 17.0 X_3 + 18.5 X_4$
 Svin = $24.2 X_1 + 39.4 X_2 + 16.9 X_3 + 18.4 X_4$

Omsættelig energi (kJ)
 Kvæg = $18.1 X_1 + 32.4 X_2 + 15.2 X_3 + 15.4 X_4$
 Svin = $21.0 X_1 + 37.4 X_2 + 17.1 X_3 + 14.4 X_4$

Nettoenergi (til fedning) (kJ)
 Kvæg = $7.16 X_1 + 31.5 X_2 + 8.41 (X_3 + X_4)$
 Svin = $10.7 X_1 + 35.7 X_2 + 12.4 (X_3 + X_4)$
 Fjerkræ = $10.8 X_1 + 33.4 X_2 + 13.4 (X_3 + X_4)$
 Kaniner = $9.67 X_1 + 33.2 X_2 + 11.0 X_3 + 13.2 X_4$

X_1 = råprotein (g) X_2 = fordøjeligt råprotein (g)
 X_3 = råfedt (g) X_3 = fordøjeligt råfedt (g)
 X_4 = NFE (g) X_4 = fordøjeligt NFE (g)
 X_5 = træstof (g) X_5 = fordøjeligt træstof (g)

(Chwalibog, 2006)

